Listening Other·Wise
12–13.12.25

NL

La Loge
Kluisstraat 86 – rue de l'Ermitage
B–1050 Brussels

Met Leah Bassel, Mort Drew, Nina Emge, Loré Lixenberg, Roberta Miss, Nele Möller, Sharon Stewart, Karen Willems

Het Goethe-Institut Brussels, La Loge en kunstenares Nele Möller presenteren *Listening Other·Wise*, een 24-uur durend publiek programma over luisteren.

Het evenement biedt geluid- en stemperformances, audiostreams, leessessies, oefeningen op diepgaand luisteren, dj-sets en lezingen en biedt de mogelijkheid om luisteren in al zijn facetten te ontdekken. Het beweegt zich door de geluidsecologie en de politiek van geluid, met aandacht voor de manieren waarop luisteren onze relaties met elkaar en de wereld kan ontregelen, verbinden en herdefiniëren. Het probeert luisteren te onderzoeken en erover te reflecteren als een gebruik met een emancipatorisch potentieel — een gebruik dat nieuwe soorten relaties en gezamenlijke ervaringen mogelijk maakt.

Het evenement is gebaseerd op het project *The Forest Echoes Back* van Nele Möller. *The Forest Echoes Back* is een doorlopende live audio-uitzending vanaf een plek in het Thüringerwoud in Duitsland die onlangs werd gekapt door het bosbeheer om de verspreiding van de schorskever tegen te gaan. De audiostream werd in de zomer van 2023 geïnstalleerd om de veranderende akoestische omgeving van dit bos uit te zenden. Het bos verdwijnt immers langzaamaan door monocultuurbeplantingen, door de mens veroorzaakte klimaatverandering en uitbraken van schorskevers. Voor *Listening OtherWise* ontwikkelt en breidt Möller het concept van collectief, langzaam en langdurig luisteren verder uit om vragen over gelijktijdigheden en verwikkelingen van verschillende plaatsen te onderzoeken. Centraal in het concept staat de relatie tussen verschillende stadia van bewustzijn en hoe deze ons luister- en reactievermogen beïnvloeden.

Naast de Forest-stream heeft Möller nog verschillende audiostreams geselecteerd die deel uitmaken van Locus Sonus. Ze zijn afkomstig van specifieke sites en projecten die soms gecombineerd worden. Ze creëren een meeslepend geluidspanorama, waarin het publiek wordt uitgenodigd om ‘s nachts te zitten, liggen en/of slapen tot ze ‘s ochtend ontwaken tijdens een geluidssessie. In de loop van het evenement richten de andere deelnemende kunstenaars zich op de geselecteerde live audiostreams die worden uitgezonden. Elk van hen zal een unieke respons geven, geïnformeerd door hun eigen visie op luisteren — als praktijk, methode en relatiewijze.

Door luisteren te bekijken als een polyfone vorm van ideeënuitwisseling en relationaliteit — zoals beschreven door Rolando Vázquez — als een co-constitutief proces dat vorm geeft aan onze onderlinge afhankelijkheid met menselijke en meer-dan-menselijke actoren, roept het evenement op om de aandacht te verschuiven. Het nodigt ons uit om ons niet te richten op luisteren als een op zichzelf staande handeling, maar op de relaties, verantwoordelijkheden en vormen van wederkerigheid die het genereert. Luisteren wordt zo een politiek gebaar: een manier om opnieuw vorm te geven aan hoe we samen in de wereld leven, hoe we meningen erkennen en hoe we ons verzetten tegen de dominante manieren van weten en spreken.

Een aanvullend audio-essay (*Speechless questions)* van Eda Aslan & Nora Sternfeld (dank het support van de HFBK Hamburg) is beschikbaar op onze website.

Het evenement maakt deel uit van het transregionale project rond het thema luisteren dat de Europese Goethe-Instituten in 2026 en 2027 zullen uitvoeren.

PROGRAMMA

Vrijdag 12 december

20:00
Deuren open

20:30
Inleiding door Nele Möller

Nele Möller is een kunstenares uit Brussel die voornamelijk werkt met geluid, performance en schrijven. Haar op onderzoek gebaseerde praktijk richt zich op akoestische ecologie, milieugeschiedenis en intersubjectieve relaties met zowel mensen als meer-dan-mensen. Voor *Listening OtherWise* ontwikkelt Möller het concept van collectief, langzaam en langdurig luisteren en breidt ze dit verder uit om vragen over gelijktijdigheden en verwevenheden van verschillende plaatsen te onderzoeken. Centraal in het concept staat de relatie tussen verschillende stadia van bewustzijn en hoe deze ons ons luister- en reactievermogen beïnvloeden. Samen met haar krijgen we een inzichtrijke ervaring op het vlak van plaatsgebonden teksten, contexten en verhalen, begeleid door een livestream vanuit het Thüringerwoud.

21:00-22:00
Geluid- en stemperformance door Loré Lixenberg

Loré Lixenberg is een vocaliste en geluidskunstenares die de stem gebruikt als materiaal, als artistiek medium, en in humor en politiek. Ze genoot een klassieke muziekopleiding, keerde de discipline binnenstebuiten en creëerde werken als *SINGLR*, *VOXXCOIN* en *BIRD* die opera, noise, sociaal experiment en nieuwe technologie met elkaar verbinden. Haar voorstellingen bewegen zich tussen compositie en stemtheater, waarbij ademhaling een choreografie wordt en geluid een argument. Als luisterecoloog houdt Lixenberg zich bezig met de sociale, ecologische en digitale resonantie van geluid. In het kader van *Listening OtherWise* brengt ze een vocale performance.

22:00-23:00
Geluidsmix en lezing door Nele Möller

23:00-00:00
Elektronische muziekperformance door Mort Drew

Mort Drew is een geluidskunstenaar die werkt aan *flat listening* en collectieve uitzendingen door middel van experimentele ecologische radiotechnieken. Voor *Listening OtherWise* zal de performance worden gecombineerd met live audiofeeds en zullen originele composities van samples van eerdere live uitzendingen worden gemixt met de geluiden van de veldzenders. Drew is geïnteresseerd in luisterpraktijken in relatie tot empathie, waarbij verbindingen worden gelegd met locaties en omgevingen waar we misschien niet speciaal aandacht aan besteden. Hun luisterpraktijk ontwikkelt zich naast hun werk bij de

kunstenaarscoöperatie Soundcamp, waar ze streamboxes maken en gebruiken voor het live uitzenden van omgevingsgeluid. Binnen deze samenwerking gebruiken ze de term *flat listening* om een weloverwogen anti-hiërarchische benadering van luisteren te beschrijven.

Zaterdag 13 december

00:00
Deep-listening oefening door Sharon Stewart

Het werk van Sharon Stewart behandelt creatieve luisterpraktijken die non-verbale verbinding, wederzijds vertrouwen en openheid voor dialoog bevorderen. In haar bijdrage aan *Listening OtherWise* verwijst ze naar het essay *Quantum Listening* van Pauline Oliveros, die schrijft dat Quantum Listening luisteren is op zoveel mogelijk manieren tegelijk – veranderen en veranderd worden door het luisteren. In haar sessie over diepgaand luisteren begeleidt Stewart de deelnemers zachtjes om met het hele lichaam te luisteren, waarbij ze zich afstemmen op en gezamenlijk reageren op de gelaagde tijden en realiteiten die in de ruimte ontstaan, om zo samen de uitdijende tijdruimte van het droomrijk binnen te treden.

01:00–07:00 · Nachtrust

07:30–09:30 · Ontwakingsmix, door Roberta Miss

Voor *Listening OtherWise* presenteert Miss een audio-essay-dj-set die put uit citaten van Maren Morgan en Jake Marquez, waarin ze ingaat op menselijk handelen, ecologisch verdriet en de verwikkelingen van het kapitalisme op een snel veranderende planeet. Haar set ontvouwt zich als een speculatief gebaar en stelt de vraag: hoe kunnen we nieuwe manieren ontwikkelen om naar de aarde te luisteren te midden van de klimaatcrisis? En hoe kunnen we het verdriet dat dit moment met zich meebrengt erkennen om ons collectieve verdriet te verwerken?

09:30–10:30 · Performance door Karen Willems

Karen Willems is een kunstenares en muzikante die zich inzet om diepere verbinding en intimiteit te creëren via muziek. In het kader van *Listening OtherWise* legt ze de focus op de natuur als grootste inspiratiebron in haar werk. Samen met Willems ervaren we luisteren als een improvisatie, waarbij we in gesprek gaan met het geluid van een gletsjer. Zo wordt muziek ervaren als een communicatieve vorm, waarbij een dialoog en debat worden gevoerd om verschillende perspectieven op luistervormen te ontdekken.

10:30–11:00
Feedback en discussie

11:00–14:00
Doorlopendopende livestreams

Zonder performatieve activeringen

14:30–15:30
Lezing-performance door Nina Emge

Nina Emge reflecteert op de sociale dimensies van geluid, stem, stilte en luisterpraktijken. Emges werk richt zich op kwesties als decentralisatie, gedeelde werkwijzen en herverdeling. Dat blijkt zowel uit haar installaties en tekeningen, die haar onderzoek en archiefwerk weerspiegelen, als uit haar productieproces. Voor *Listening OtherWise* verweeft ze gemengde geluiden, teksten en korte interviews om te onderzoeken hoe luisterpraktijken kunnen bijdragen aan het denken over sociopolitieke relaties, gemeenschappelijke ruimtes en democratisch samenleven.

15:03–16:30
Lezing door Leah Bassel

Leah Bassel onderzoekt luisteren als een sociale en politieke praktijk, in tegenstelling tot de meer gebruikelijke focus op stem en spreken. Haar boek *The Politics of Listening: Possibilities and Challenges for Democratic Life* is gebaseerd op casussen uit Canada, Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk en behandelt onderwerpen zoals: vrouwen uit minderheidsgroepen en debatten over cultuur en religie; rellen en jonge mannen in Frankrijk en Engeland; burgerjournalistiek en het creatieve gebruik van verschillende media; en solidariteit tussen activisten voor migrantenrechten en inheemse activisten. Ze analyseert diverse omgevingen, en onderzoekt daarbij of en hoe een politiek van luisteren – waarbij de rollen van sprekers en luisteraars moeten veranderen – kan worden toegepast in conflictueuze en gespannen politieke situaties. Bassel stelt dat een dergelijke aanpak het potentieel heeft om nieuwe manieren van samenzijn en gezamelijk handelen te creëren, als politieke gelijken die op hun eigen manier worden gehoord. Voor *Listening OtherWise* richt Bassel zich op strijd voor migrantenrechten om te onderzoeken of en hoe luisteren een rol speelt in de huidige polycrisis.

16:30
Slotdiscussie

Afsluitende discussie met de nadruk op het niet beschouwen van luisteren als een geïsoleerde handeling, maar op de relaties, verantwoordelijkheden en vormen van wederkerigheid die het genereert. Luisteren wordt zo een politiek gebaar: een manier om opnieuw vorm te geven aan hoe we samen in de wereld leven, hoe we meningen erkennen en hoe we ons verzetten tegen de dominante manieren van weten en spreken.

BIOGRAFIES

Leah Bassel is hoogleraar politiek en internationale studies aan de Universiteit van Coventry, Verenigd Koninkrijk. Haar onderzoeksinteresses omvatten de politieke sociologie van migratie, intersectionaliteit en burgerschap. Bassel schreef onder meer de boeken *The Politics of Listening: Possibilities and Challenges for Democratic Life* (Palgrave, 2017) en *Minority Women and Austerity: Survival and Resistance in France and Britain*, samen geschreven met Akwugo Emejulu (Policy Press 2017). Voordat ze een academische carrière begon, werkte Bassel als hulpverlener in Parijs, waar ze humanitaire hulp bood aan asielzoekers en een circuskampproject opzette voor vluchtelingenjongeren.

Mort Drew is een geluidskunstenaar uit Zuid-Londen. Door middel van residenties, tentoonstellingen en workshops creëert die netwerken voor sonische uitwisselingen die de traditionele omroephiërarchieën tarten, door de live radioruimte te gebruiken als kanaal voor antikoloniale en antikapitalistische solidariteit en strategieën. Drew is de oprichter van Trans Activist Radio Group en medeoprichter van Associació So, een nieuw geluidskunstcollectief gevestigd in Catalonië. Drew heeft werken ontwikkeld voor Sonic Acts (NL), Radio alHara (PL), S AM Swiss Architecture Museum (CH), Southbank Centre (UK), Amgueddfa Cymru (UK), FLUCC (AT), Cafe OTO (UK), CLB Berlin (DE). Drew is momenteel mededirecteur van de kunstenaarscoöperatie Soundcamp.

Nina Emge is een in Zürich gevestigde kunstenares. Emge is een actief lid van het Transnational Sound Initiative. Haar werk werd tentoongesteld in de Halle für Kunst in Lüneburg, de Lagos Biennale, Biennale Son, WAF Vienna, Kunsthalle Zürich, Kunsthalle Bern, Istituto Svizzero Rom, Istituto Svizzero Palermo, Frac Bretagne en het Centre culturel suisse de Paris, Uferhalle Berlin, Kunstverein Braunschweig, Helmhaus Zürich en andere nationale en internationale instellingen. Emge maakt deel uit van de leerstoel Art in Space and Time aan de ETH Zürich.

Loré Lixenberg woont en werkt in Londen en Wenen. Haar performatieve projecten verkennen het snijvlak van stem, politiek, economie en technologie. Voorbeelden zijn *PRET A CHANTER™* (een live mode-opera), *THE SINGTERVIEWS* (een reeks gezongen interviews), SINGLR (een realtime opera-datingapp), *VOXXCOIN* (een op blockchain gebaseerde opera waarin fiscale uitwisseling wordt onderzocht) en LETHE (een filmopera over doodsrituelen). Haar stuk *theVoicePartyOperaBotFarm[myMuseIsMyFury]* won de internationale prijs voor geluidskunst Phonurgia Nova in 2021. In 2017 richtte ze *THE VOICE PARTY* op, een hybride kunstwerk dat zowel als politieke partij als opera functioneert. Ze stelde zich kandidaat voor de parlementsverkiezingen van 2019 en 2024 in het Verenigd Koninkrijk en maakte van haar verkiezingsdeelname een durational performance. Ze was samen met Frédéric Acquaviva directeur van de in Berlijn gevestigde galerie *La Plaque Tournante* — een centrum voor historisch en hedendaags avant-gardistisch geluid, tekst en performance — die in 2017 werd bekroond met de Berlijnse Senaatsprijs voor beste projectruimte.

Roberta Miss alias Nur/Se, woont en werkt in Brussel, is een in kunstenares en dj. Haar werk een brug slaat tussen geluidsexperimenten en grafische kunst. Door

middel van montage, sampling en narratieve gelaagdheid gebruikt ze geluid als medium om politieke ideeën over te brengen en hedendaagse strijdpunten te verkennen. Haar mixen verweven techno, spoken word en veldopnames tot veranderende luisterlandschappen. Ze trad op in clubs, culturele ruimtes, op festivals, in kraakpanden en op de radio. Recente projecten zijn onder meer het *Oscillation Festival* van QO2 (2023), Club Antena in M HKA (2023) en een mix voor *L'Internationale Online* (2025). Ze is medeoprichtster van het feministische collectief *Poxcat* en geeft les aan ESA Le 75.

Nele Möller is een kunstenares uit Brussel die werkt momenteel aan een doctoraat in de kunsten aan de KU Leuven en LUCA Brussel. Haar onderzoeksproject The *Forest Echoes Back* richt zich op het Thüringerwoud in Duitsland, dat ernstig wordt aangetast door monocultuurbeplantingen, klimaatverandering en uitbraken van schorskevers. Het project onderzoekt hoe deze voortdurende veranderingen kunnen worden waargenomen en beatnwoord door middel van veldopnames, live-audio-streaming, luisteren en nabootsing als centrale methodologieën.

Sharon Stewart woont in Arnhem en is een kunstenares en onderzoekster die in haar werk veldopnames integreert in geluidsontwerp voor dans, theater en haar eigen artistieke projecten. Ze begeleidt workshops die deelnemers ondersteunen in het cultiveren van hechtere, wederkerige relaties met hun omgeving en binnen hun gemeenschap. Als senior Deep Listening® facilitator voor het *Center for Deep Listening* at Rensselaer zet Sharon de erfenis voort van Pauline Oliveros, IONE en Heloise Gold. Daarbij baseert ze zich op aandachtig luisteren met het hele lichaam, waaronder meditatie.

Karen Willems is a jazz musician who is active in various fields. Her expressive physical drum and percussion technique brought her to Yuko, Zita Swoon Group, and Zwerm, among others. With her project Inwolves, she took the first steps towards the discovery of the essence of her own music. Her solo project, Terre Sol, elaborates on this. Willems is also active in theatre, dance, and contemporary music productions, and has collaborated with Ultima Vez (Invited), ChampdAction (Hold Your Horses, Vokal Trakt), Platform K (Sculpture), Bl!ndman [drums] (Herman Kolgen – Train Fragments), Kopergietery (Buzz), and Antigone (Gemislukt).

Praktische informatie
Vrijdag 12 december
Deuren open om 20:00 uur.
Gratis toegang en evenementen tot 00:00 uur.
Slapen ter plaatse, op het geluid van de audiostream, op reservering.

Zaterdag 13 december
Gratis toegang en gratis ontbijt.
De deuren gaan weer open om 7.30 uur.
Ochtendsessie tot 11.00 uur.
Doorlopende audiostream van 11.30 tot 14.00 uur.
Middagsessie: 14.00-17.00 uur
.

SELECTIEVE LEESLIJST DOOR NELE MÖLLER

AM Kanngiesser et al., *Listening to place, practising relationality: Embodying six emergent protocols for collaborative relational geographie,* 'Emotion, Space and Society', Volume 50, February 2024.

Lisbeth Lispari, *Listening Otherwise: The Voice of Ethics,* 2009.

Deborah Bird Rose and Thom van Dooren, *Becoming Witness.*

Kate Lacey, *The Labour of Listening in Troubled Times,* 'Journal of Sonic Studies', March 2023

Pauline Oliveros, *Quantum Listening*, Introduction by IONE, Silver Press, 2024.

IONE, *Quantum Dreaming,* SIlver Press, 2025.

Leah Bassel, *The Politics of Listening, Possibilities and Challenges for Democratic Life,* 2017.

Brandon LaBelle, *Acoustic Justice: Listening, Performativity, and the Work of Reorientation,* Bloomsbury Academic , 2021.

Salome Voegelin, *Sonic Possible Worlds: Hearing the Continuum of Sound,* 2014.

Lia Mazzari, *Hydrophiles: How Can Landscapes be Understood Through Listening With Live Audio Streams,* 2023.

Soundcamp, Biosphere Open Microphones (BIOM), *Towards a network of remote listening points in the UNESCO Biosphere Reserves.*

Dankwoord

Listening Other·Wise werd alleen mogelijk gemaakt dankzij de nauwe samenwerking met kunstenares Nele Nöller en de steun van het Goethe-Institut Brussel. De technische realisatie van dit programma is te danken aan de deskundige en toegewijde inzet van Maxime Cointement en de technische expertise van Ludo Engels. Onze dank gaat ook uit naar alle deelnemers aan het programma: Leah Bassel, Mort Drew, Nina Emge, Loré Lixenberg, Roberta Miss, Nele Möller, Sharon Stewart, Karen Willems; en naar Eda Aslan en Nora Sternfeld voor hun online audiobijdrage. Het curatorenteam bedankt Carla Robin en Louisa Lenz hartelijk voor hun ondersteuning bij de voorbereiding. Nele Möller bedankt ook Soundcamp, Locus Sonus, Michael Möller, Matthias Wetzel, Rudi Greiner, LUCA School of Arts Brussels en alle streambeheerders die informatie en hun stream voor het evenement hebben gedeeld: Ears in Space, HomeSounds, Cyberforest, Jan Krticka, Rob Mackay, Lia Mazzari, Udo Noll, Maria Papadomanolaki, Julian Patterson, Teresa Schumaker, Wave Farm, Weather Report.

Het team van La Loge

Onthaal
Ina Ciumakova, Valery Drapeau, Margaux Monti, Alice Nataf, Harmonie Tack

Kantoor
Antoinette Jattiot (Curatrice et communicatieverantwoordelijke)
Carla Robin (Stagiaire)
Wim Waelput (Directeur en curator)

Externe medewerkers
Antoine Begon & Boy Vereecken (grafische vormgeving en visuele identiteit)
Maxime Cointement (techniek & audio post-production)
Entre Les Lignes (vertalingen en proeflezing in het Engels); Wim Waelput, Antoinette Jattiot, Nadine Droste (proeflezing)
Ludo Engels (audiovisuele techniek)
Nadine Droste (curatrice & coördinatie)
Louisa Lenz (stagiaire Goethe-Institut Brussels)
Billy Miquel (fotografie)

Bezoek onze website voor meer informatie over ons programma en onze evenementen
www.la-loge.be

La Loge is een verenging zonder winstoogmerk. La Loge wordt gesteund door de Vlaamse Overheid, de Franse gemeenschap (FWB), de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) en First Sight, een gemeenschap van geëngageerde individuen en organisaties. La Loge krijgt verder steun van de gemeente Elsene, Brussels Hoofdstedelijk Gewest, COCOF, en de Nationale Loterij. La Loge is lid van 50° NORD-3° EST en Brussels Museums.
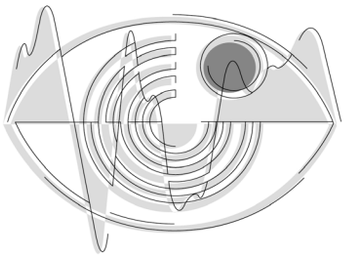
La Loge
Kluisstraat 86 - rue de l'Ermitage
1050 Bruxelles
+32(0)2 644 42 48
info@la-loge.be
www.la-loge.be